

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Շեն Հոլդինգ»

Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2013թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	2
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	5
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	6
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Շեն Հոլդինգ» ՓԲԸ -ի բաժնետերերին,

Մեր կողմից իրականացվել է «Շեն Հոլդինգ» ՓԲԸ (Ընկերություն) կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար տնօրինության պատասխանատվություն

Ընկերության տնօրինությունը պատասխանատու է սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան կազմելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար: Այս պատասխանատվությունը ներառում է՝ խաբեության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու անհրաժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգի սահմանում, կիրառում և պահպանում, հաշվապահական հաշվառման համապատասխան քաղաքականության ընտրություն և կիրառում, ինչպես նաև տվյալ հանգամանքներում ողջամիտ հաշվապահական գնահատումների կատարում:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մեր պարտականությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում կարծիք արտահայտել ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն անցկացրեցինք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք պահպանենք մասնագիտական վարքագծի կանոնները, աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք այնպես, որպեսզի ձեռք բերենք ողջամիտ հավաստիացում՝ ֆինանսական հաշվետվությունների՝ էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ աուդիտորական ապացույցներ ձեռք բերելու նպատակով ընթացակարգերի իրականացում: Ընթացակարգերի ընտրությունը հիմնված է աուդիտորի դատողության վրա, ներառյալ խաբեության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկերը գնահատելիս աուդիտորն ուսումնասիրում է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու անհրաժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգը՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր ընտրելու, բայց ոչ Ընկերության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով:

Առողիտը ներառում է կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության, տնօրինության կողմից կատարած հաշվապահական գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման գնահատում:

Մեր համոզմամբ՝ ձեռք բերված առողիտորական ապացույցները բավարար հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են «Շեն Հոլդինգ» ՓԲԸ-ի՝ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

29 ապրիլի 2014թ.

Անիկ Մարտիրոսյան

Սիլվա Գազարյան

Տնօրեն-Բաժնետեր

Առողիտոր-բաժնետեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ		2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Ծանոթ.		
Ակտիվներ			
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	5	12,030,322	11,168,222
Ոչ նյութական ակտիվներ		12,308	10,554
Բաժնեմասն-ն մեթոդով հաշվառվող ներդրումներ	6	1,355,181	1,355,181
Տրամադրված փոխառություններ	7	107,888	107,281
Տրված կանխավճարներ		5,182	31,033
Գուդվիլ	8	414,670	414,670
		<u>13,925,551</u>	<u>13,086,941</u>
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Պաշարներ	9	2,045,012	1,866,574
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	10	1,138,326	826,470
Տրված փոխառություններ	7	153,518	70
Դրամական միջոցներ	11	41,597	107,781
		<u>3,378,453</u>	<u>2,800,895</u>
Ընդամենը ակտիվներ		<u>17,304,004</u>	<u>15,887,836</u>
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
<i>Կապիտալ և պահուստներ</i>			
Կանոնադրական կապիտալ	12	3,350,000	2,298,330
Էմիսիոն եկամուտ	12	433,833	433,833
Պահուստային կապիտալ	12	225,000	225,000
Կուտակված շահույթ		3,282,928	2,984,143
		<u>7,291,761</u>	<u>5,941,306</u>
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարկեր , փոխառություններ և պարտատոմսեր	13	5,309,480	4,577,596
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	772,754	876,221
		<u>6,082,234</u>	<u>5,453,817</u>
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարկեր և փոխառություններ	13	2,120,708	3,099,951
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	15	1,791,753	1,389,885
Շահութահարկի գծով պարտավորություն՝		17,548	2,877
		<u>3,930,009</u>	<u>4,492,713</u>
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		<u>17,304,004</u>	<u>15,887,836</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2013թ. ապրիլի 29- ին՝

Գործադիր տնօրեն
Պապ Բադալյան

Գլխավոր հաշվապահ
Սերգեյ Սահակյան

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 9-ից մինչև 32-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Ծանոթ.	2013թ. դեկտեմբերի 31- ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31- ին ավարտված տարի
Իրացումից հասույթ	16	4,401,206	4,242,831
Վաճառքի ինքնարժեք	17	(2,675,806)	(2,658,244)
Համախառն շահույթ		1,725,400	1,584,587
Այլ եկամուտ	18	68,191	54,295
Իրացման ծախսեր	19	(660,821)	(653,991)
Վարչական ծախսեր	20	(235,373)	(203,094)
Այլ ծախսեր	21	(93,563)	(51,247)
Գործառնական գործունեությունից շահույթ		803,834	730,550
Ֆինանսական ծախս	22	(474,452)	(427,346)
Այլ ֆինանսական հոդվածներ	23	(75,025)	(169,570)
Շահույթ մինչև հարկերը		254,357	133,634
Շահութահարկի գծով փոխհատուցում	24	44,428	161,035
Չուտ շահույթ		298,785	294,669
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ</i>			
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվի շահույթին կամ վնասին</i>		-	-
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում կվերադասակարգվեն շահույթին կամ վնասին</i>		-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		298,785	294,669

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 9-ից մինչև 32-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Կանոնադրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Պահուստային կապիտալ	Կուտակված շահույթ	Չվերահսկվող բաժնեմաս	Ընդամենը
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,500,000	225,167	225,000	2,689,474	294,259	4,933,900
Խմբի՝ միացման ձևով վերակազմակերպում	798,330	208,666	-	-	(294,259)	712,737
Տարվա շահույթ 2012թ.	-	-	-	294,669	-	294,669
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-	294,669	-	294,669
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,298,330	433,833	225,000	2,984,143	-	5,941,306
Կանոնադրական կապիտալի ավելացում	1,051,670	-	-	-	-	1,051,670
Տարվա շահույթ 2013թ.	-	-	-	298,785	-	298,785
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-	298,785	-	298,785
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,350,000	433,833	225,000	3,282,928	-	7,291,761

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 9-ից մինչև 32-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Տարվա շահույթ	298,785	294,669
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	331,385	427,346
Հիմնական միջոցի օտարումից վնաս	24,003	-
Շահութահարկի գծով ծախս/փոխհատուցում	(44,428)	230,761
Ֆինանսական եկամուտ/ծախս	474,452	(32,954)
Փոխարժեքային տարբերությունից շահույթ/վնաս	75,025	30,719
Գործառնական շահույթ նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխություններ	1,159,222	950,541
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի փոփոխություն	(311,844)	(51,490)
Պաշարների փոփոխություն	(178,438)	(2,331)
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	392,108	266,698
Գործառնական գործունեությունից ստացված/օգտագործված գուտ դրամական միջոցներ	1,061,048	1,163,418
Վճարված տոկոսներ	(44,368)	-
Վճարված շահութահարկ	(474,452)	-
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված գուտ դրամական միջոցներ</i>	<i>542,228</i>	<i>1,163,418</i>
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների օտարում	-	79,964
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(1,219,242)	(2,272,142)
Տրված կանխավճարների փոփոխություն	25,851	-
Պաշարներից վերադասակարգում	-	(9,019)
փոխառության տրամադրումից մարումից	(154,055)	-
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված գուտ դրամական միջոցներ	(1,347,446)	(2,201,197)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Կապիտալի համալրում	1,051,670	703,350
Փոխառությունների ստացում	(313,389)	275,273
Ֆինանսական գործունեության համար ստացված գուտ դրամական միջոցներ	738,281	978,623
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ նվազում	(66,937)	(59,156)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	753	534
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա սկզբում	107,781	166,403
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա վերջում	41,597	107,781

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 9-ից մինչև 32-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

Ընկերությունը գրանցվել է 1995թ. դեկտեմբերի 29-ին Հայաստանի Հանրապետության պետական ռեգիստրի Երևանի Շենգավիթի տարածքային բաժնում և համարվում է «Շեն-Կոնցեռն» ԲԲԸ-ի իրավահաջորդը՝ համաձայն 1999թ. դեկտեմբերի 16-ի հիմնադիր ժողովի արձանագրության:

«Շեն-Կոնցեռն» ԲԲԸ-ն հանդիսանում է «Հայռետուրսիմպեքս» ԲԲԸ-ի իրավահաջորդը, որն անվանափոխվել է 1998թ. մայիսի 22-ին կայացած բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովի կողմից Ընկերության անվանափոխության մասին որոշման (արձանագրություն N 1) համաձայն: «Հայռետուրսիմպեքս» ԲԲԸ-ն էլ իր հերթին հանդիսանում է «Հայգունմետվաճառ» ձեռնարկության իրավահաջորդը, որը անվանափոխվել է համաձայն Հայաստանի Հանրապետության նյութական ռեսուրսների նախարարության 1993թ. դեկտեմբերի 30-ի հրամանի՝ որպես «Հայռետուրսիմպեքս» առևտրա-միջնորդային ֆիրմա: Վերջինս համաձայն Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության 1995թ. հուլիսի 6-ի N 575 որոշման սեփականաշնորհվել է և վերակազմավորվել որպես «Հայռետուրսիմպեքս» ԲԲԸ՝ հանդիսանալով վերակազմավորված ընկերության իրավահաջորդը:

«Հանքաման Բիլդինգ Փրոդաքթս» ՍՊԸ-ի, «Շեն Գրուպ» ՓԲԸ-ի և «Շեն-Կոնցեռն» ՓԲԸ-ի բաժնետերերի 29.11.2012թ-ին կայացած համատեղ ընդհանուր ժողովի որոշման համաձայն կատարվել է «Հանքաման Բիլդինգ Փրոդաքթս» ՍՊԸ-ի, «Շեն Գրուպ» ՓԲԸ-ի միացումը «Շեն-Կոնցեռն» ՓԲԸ-ին:

Ընկերությունը հանդիսանում է «Հանքաման Բիլդինգ Փրոդաքթս» ՍՊԸ-ի և «Շեն Գրուպ» ՓԲԸ-ի իրավահաջորդը փոխանցման ակտի համապատասխան:

«Շեն Հոլդինգ» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Շեն-Կոնցեռն» ՓԲԸ-ի իրավահաջորդը, որն անվանափոխվել է 2013թ.-ի հունիսի 11-ին «Շեն-Կոնցեռն» ՓԲԸ-ի բաժնետերերի 13.05.2013թ. կայացած ընդհանուր ժողովի որոշման համաձայն:

Ընկերության բաժնետերերն են հանդիսանում՝

Բաժնետեր	Բաժնեմաս %	Տեղաբաշխված հասարակ անվանական բաժնետոմսերի քանակ, հատ 31.12.2013	Տեղաբաշխված հասարակ անվանական բաժնետոմսերի քանակ, հատ 31.12.2012
Սամվել Բեգլարյան	99.928	334,759	229,632
Պապ Բադալյան	0.024	82	56
Գոհար Գալստյան	0.010	35	35
Անահիտ Բալիկյան	0.009	32	32
Վարդկես Ավայան	0.013	44	30
Ռաֆայել Ֆարմազյան	0.005	16	16
Աբգար Եղոյան	0.004	14	14
Արտուր Բաբախանյան	0.004	12	12
Մարիամ Նալբանդյան	0.001	3	3
Գառնիկ Բաբայան	0.001	3	3
	100.000	335,000	229,833

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Շիրակի 2/2, ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն:
2013թ. Ընկերության աշխատողների տարեկան միջին թիվը կազմել է 441 մարդ (2012թ.՝ 443):

2 Պատրաստման հիմքերը

2.1 Համապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

2.2 Դանաչման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով:

2.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով, քանի որ ղեկավարության համոզմամբ այս արժույթն առավել օգտակար է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ի համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Ընկերության ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 25-ում:

2.5 Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ բոլոր կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից: Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների համար կիրառելի նոր ստանդարտների, փոփոխությունների և մեկնաբանությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ստորև: Որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ թողարկվել են, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն կունենան:

ՖՀՄՍ 9. «Ֆինանսական գործիքներ»

ՀՀՄՄԽ-ն մտադրված է ՀՀՄՍ 39-ը՝ «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը», ամբողջությամբ փոխարինել ՖՀՄՍ 9-ով: Առ այսօր թողարկվել են ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման վերաբերյալ, ինչպես նաև հեջավորման վերաբերյալ գլոխները: Նախկինում նախատեսված էր, որ սույն գլոխները կիրառելի կլինեն 2015թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Այնուամենայնիվ, 2013թ. նոյեմբերին 2015թ. հունվարի 1-ը ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման պարտադիր ամսաթիվ լինելու պայմանը հանվել է՝ կազմակերպություններին նոր պահանջներին անցում կատարելու համար բավարար ժամանակ տրամադրելու համար: Արժեզրկման մեթոդոլոգիաների վերաբերյալ գլոխները դեռևս գտնվում են մշակման փուլում: 2013թ. նոյեմբերին ՖՀՄՍ 9-ում կատարված փոփոխությունների արդյունքում թույլատրվում է ՖՀՄՍ 9-ում արդեն իսկ ներառված, այսպես կոչված՝ «սեփական պարտքի» վերաբերյալ դրույթները կիրառել մեկուսացված՝ առանց ֆինանսական գործիքների այլ հաշվառումները փոփոխելու անհրաժեշտության:

Ընկերության ղեկավարությունը դեռևս պետք է գնահատի այս նոր ստանդարտի ազդեցությունը Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Դեկավարությունը չի նախատեսում ՖՀՄՍ 9-ը կիրառել նախքան ստանդարտն ամբողջովին պատրաստ լինի և հնարավոր լինի գնահատել դրա բնութագրող ազդեցությունը:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

3.1 Արտարժույթ

Արտարժույթով գործարքներ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության համար գործառնական արժույթից տարբերվող այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի («ՀՀ ԿԲ») կողմից հրապարակված՝ արտարժույթային շուկաներում արտարժույթի նկատմամբ հայկական դրամի միջին փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները պետք է վերահաշվարկվեն՝ կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքը: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում է 405.64 ՀՀ դրամ, 1 ԵՎՐՈ՝ 559.54 ՀՀ դրամ (2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում է 403.58 ՀՀ դրամ 1 ԵՎՐՈ՝ 532.24 ՀՀ դրամ): Իրական արժեքով հաշվառվող և արտարժույթով սահմանված ոչ դրամային հոդվածները պետք է վերահաշվարկվեն գործարքի օրվա դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով: Այն ոչ դրամային հոդվածները, որոնց սկզբնական արժեքը հաշվառվում է արտարժույթով, չեն վերահաշվարկվում:

3.2 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը և պարտադիր այլ վճարներ, որոնք ենթակա չեն վերադարձման և ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումներ: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի ու ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Շենքեր, շինություններ	- 80 տարի
Շենքերի ջեռուցման համակարգեր	- 20 տարի
Շենքերի տանջք	- 15 տարի
Կառուցվածքներ	- 50 տարի
Փոխանցող հարմարանքներ	- 18 տարի
Մեքենաներ, սարքավորումներ	- 5-20 տարի
Հաշվողական և համակարգչային տեխնիկա	- 5-7 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	- 20 տարի
Արտադրական և տնտեսական գույք	- 20 տարի
Այլ հիմնական միջոցների դասեր	- 5-12 տարի:

3.3 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Ընկերության կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Մաշվածությունը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվները օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, որը կազմում է 10 տարի համակարգչային ծրագրերի համար:

3.4 Ներդրում ասոցիացված ընկերությունում

Ընկերությունն ունի ներդրում «Շեն Ջորջիա» ՍՊԸ -ի կանոնադրական կապիտալում՝ բաժնեմասի 35%: «Շեն Ջորջիա» ՍՊԸ-ն հիմնականում իրականացնում է շինանյութերի արտադրություն և շինարարական աշխատանքներ Վրաստանի Հանրապետության տարածքում:

Ներդրումը ասոցիացված ընկերությունում հաշվառվում է ինքնարժեքով: Բաժնեմասնակցության մեթոդը չի կիրառվում քանի որ մայր կազմակերպությունը չի ներկայացնում համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ, այսինքն չունի նվազագույնը մեկ դուստր կազմակերպություն:

3.5 Վարձակալված ակտիվներ

Համաձայն ՀՀՄՍ 17. «Վարձակալություն»՝ վարձակալված ակտիվի սեփականության իրավունքը փոխանցվում է վարձակալին, երբ նրան են փոխանցվում սեփականության իրավունքի հետ կապված բոլոր ռիսկերը և օգուտները: Վարձակալված ակտիվը վարձակալության սկզբում ճանաչվում է վարձակալված գույքի իրական արժեքով կամ նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքով, եթե վերջինս ավելի փոքր է: Համապատասխան գումարը ճանաչվում է որպես ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորություն, անկախ նրանից, որ վարձակալական վճարների մի մասը կարող է վճարման ենթակա լինել մինչև վարձակալության սկիզբը:

Ընկերության բոլոր վարձակալությունները դիտվում են որպես գործառնական վարձակալություններ: Գործառնական վարձակալության գծով վճարները գծային հիմունքով ճանաչվում են համապարփակ

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վարձակալության հետ կապված ծախսերը, ինչպիսիք են պահպանման և ապահովագրության, ծախսագրվում են իրականացման պահին:

3.6 Պաշարներ

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝ օգտագործելով միջին կշռված արժեքի բանաձևով և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

3.7 Ֆինանսական գործիքներ

Ճանաչում, սկզբնական չափում և ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները ապաճանաչվում են, երբ լրանում են ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները, կամ երբ փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվները, բոլոր նշանակալից ռիսկերն ու հատուցումները:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք սկզբնապես դասակարգվում են որպես ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հետագա չափումը ներկայացված է ստորև:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և հետագա չափումը

Հետագա չափումն իրականացնելու համար ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հեջավորման գործիքների, բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների՝

- դեբիտորական պարտքեր,
- ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ:

Ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ վերագրվում են տարբեր կատեգորիաների՝ կախված գործիքի բնույթից և նպատակից: Ֆինանսական գործիքի կատեգորիան համապատասխանում է այն սկզբունքին, որով չափվում է տվյալ գործիքը և որը ցույց է տալիս, թե իրական արժեքի փոփոխության արդյունքում ստացվող օգուտներն ու վնասները պետք է ճանաչվեն համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, թե ուղղակիորեն սեփական կապիտալում: Ընկերության ֆինանսական ակտիվներն ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 26.2-ում:

Ընկերության բոլոր ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում են՝ օգտագործելով մարման ամսաթվի հաշվառումը: Ֆինանսական ակտիվի արժեքը կման գնահատումն իրականացվում է առնվազն յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ֆինանսական ակտիվների հետ կապված բոլոր

ծախսերը և եկամուտները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ համապատասխանաբար «ֆինանսական ծախս» և «ֆինանսական եկամուտ» հոդվածներում:

I. Դեբիտորական պարտքեր

Դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշվող չեն ակտիվ շուկայում:

Ընթացիկ դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ հանած արժեզրկման պահուստը: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստը ստեղծվում է այն ժամանակ, երբ առկա է օբյեկտիվ ապացույց, որ Ընկերությունը սկզբնապես սահմանված ժամկետներում չի կարող հավաքագրել վերադարձման ենթակա բոլոր գումարները: Դեբիտորի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, վճարման հետաձգումը և ժամանակին չվճարումը ցուցանիչ են այն բանի, որ առևտրային դեբիտորական պարտքն արժեզրկված է: Պահուստի գումարը ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունն է:

Պահուստի մնացորդը ճշգրտվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ ծախսի կամ եկամտի ճանաչման միջոցով: Հաճախորդի հաշվի մնացորդից դուրս գրվող ցանկացած գումար նվազեցվում է առկա կասկածելի դեբիտորական պարտքի պահուստից: Բոլոր դեբիտորական պարտքերը, որոնց հավաքագրումը գնահատվում է անհավանական, դուրս են գրվում:

II. Դրամական միջոցներ

Դրամական միջոցները ներառում են կանխիկ միջոցներ, բանկային հաշիվների մնացորդներ և դրամական միջոցներ ճանապարհին, որոնք ներկայացված են ֆինանսական ակտիվների «վարկեր և դեբիտորական պարտքեր» կատեգորիայում:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և հետագա չափումը

Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են փոխառությունները, առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը՝ ներառյալ ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորությունները, որոնք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ընկերության ֆինանսական պարտավորություններն ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 26.2-ում:

I. Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերը և փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ առանց գործարքային ծախսերի: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Տոկոսավճարները և փոխառությունների հետ կապված այլ ծախսերը ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես ֆինանսական ծախսերի մի մաս, բացի որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանն ուղղակիորեն վերագրվող փոխառության ծախսումներից, որոնք կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս:

II. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.8 Արժեզրկում

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում

Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվները չեն ամորտիզացվում և յուրաքանչյուր տարի ենթարկվում են արժեզրկման ստուգման: Մաշվող ակտիվները վերանայվում են արժեզրկման համար, երբ իրադարձությունները և հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է չվերականգնվել: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է այն գումարով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է փոխհատուցվող գումարը:

Փոխհատուցվող գումարը իրացման գուտ արժեքից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է դրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Երբ հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ավելացվի մինչև դրա փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ակտիվի ավելացված հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ, եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորուստներ ճանաչված չլինեին: Արժեզրկումից կորուստի հակադարձումն անմիջապես ճանաչվում է որպես եկամուտ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորուստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշի առկայության բացահայտման համար: Ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված են, եթե առկա է որևէ անկողմնակալ վկայություն, որ ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձություններ ազդել են ներդրման ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար արժեզրկումից կորուստն ուղղակիորեն նվազեցվում է ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքից, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի, որոնց հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է հնարավոր կորուստների պահուստի միջոցով:

3.9 Մեփական կապիտալ

Ընկերության կողմից թողարկվող կապիտալի գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով: Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են:

3.10 Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և եթե հավանական է, որ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե դրա ազդեցությունը զգալի է, ապա պահուստը որոշվում է ապագա դրամական արտահոսքերի գեղջման միջոցով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը տոկոսադրույքն, որն արտացոլում է դրամի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ընթացիկ գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը վերագրվող յուրահատուկ ռիսկերը:

3.11 Շահութահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ, ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը: Այսպիսի հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերությունն առաջանում է գուղվիլի սկզբնական ճանաչումից կամ այլ ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի, ոչ էլ՝ հարկվող շահույթի վրա (բացի ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից):

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ Ընկերությունը կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

3.12 Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտները որոշելիս, դեկավարությունը հետևում է Ընկերության ծառայության ճյուղերին, որոնք ներկայացնում են Ընկերության կողմից արտադրվող շինանյութերը, ներմուծված և ձեռք բերված ապրանքները և ծառայությունները:

«Շինարարական արտադրանքներ» սեզմենտի գործունեությունը ներառում է Ընկերության կողմից շինանյութերի արտադրությունը: «Ապրանքներ» սեզմենտը ներառում է ներմուծված տեքստիլ ապրանքները և այն ապրանքները, որոնք Ընկերությունը ձեռք է բերում կառուցման աշխատանքների կատարման նպատակով: «Աշխատանքներ և ծառայություններ» սեզմենտը ներառում է կառուցման պայմանագրերը և բեռնափաման, պահեստավորման և վերաբեռնման ծառայությունների մատուցումը:

Այս գործառնական սեզմենտներից յուրաքանչյուրի նկատմամբ մոտեցումը տարբեր է, քանի որ այս ճյուղերից յուրաքանչյուրը պահանջում է տարբեր ռեսուրսների կիրառում, ինչպես նաև մարքեթինգի տարբեր մոտեցումներ:

Ընկերության կողմից կիրառվող սեզմենտային հաշվետվությունների համար ՖՀՄՍ 8 «Սեզմենտային հաշվետվություններ» համաձայն չափման քաղաքականությունը նույնն է, ինչ որ

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար կիրառվող քաղաքականությունը՝ այսինքն հասույթը, ծախսերը ներառված չեն գործառնական սեզմենտների գործառնական եկամտի գումարը որոշելիս: Ի լրումն, այն կորպորատիվ ակտիվները, որոնք ուղղակիորեն չեն առնչվում ցանկացած գործառնական սեզմենտի բիզնես գործունեությանը, չեն տեղաբաշխվում սեզմենտին:

3.13 Հասույթի ճանաչում

Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ հաշվի առնելով Ընկերության կողմից տրամադրված ցանկացած առևտրական զեղչերը և իջեցումների գումարները:

Հասույթից նվազեցվում են վերադարձվելիք ապրանքների գնահատված գումարները և գնահատված նվազեցումները:

Ընկերության հասույթը առաջանում է ներկերի, չոր շաղախի արտադրանքի, բետոնե բլոկների, տեքստիլ և կերամիկական ապրանքների վաճառքից, ինչպես նաև ծառայությունների մատուցումից: Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցումների իրական արժեքով՝ հաշվի առնելով Ընկերության կողմից տրամադրված ցանկացած առևտրական զեղչերը և իջեցումների գումարները:

Հասույթը ճանաչվում է, երբ ապրանքները առաքվում են գնորդին և Ընկերությունը գնորդին է փոխանցում ապրանքների սեփականության հետ կապված էական ռիսկերը և սեփականությունից ստացվող օգուտները: Հասույթը ճշգրտվում է վերադարձված ապրանքների գումարով: Հասույթը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված է՝ հաշվի առնելով ետ վերադարձված ապրանքների գումարը:

Սեփական արտադրանքի վաճառք

Սեփական արտադրանքի վաճառքից հասույթը առաջանում է ներկերի, չոր շաղախների, բետոնե բլոկների և կիրի իրացումից և ճանաչվում է գործարքի փաստացի իրականացման ժամանակ:

Ներմուծված ապրանքների վաճառք

Ապրանքների վաճառքից հասույթը առաջանում է կերամիկական և տեքստիլ ապրանքների իրացումից և ճանաչվում է գործարքի փաստացի իրականացման ժամանակ:

4 Սեզմենտային հաշվետվություններ

Ընկերությունում այժմ որպես գործառնական սեզմենտներ գործում են երեք ճյուղեր՝ «Շինարարական արտադրանքներ», «Ապրանքներ» և «Աշխատանքներ և ծառայություններ»: «Շինարարական արտադրանքներ» սեզմենտի գործունեությունը ներառում է Ընկերության կողմից շինանյութերի արտադրությունը: «Ապրանքներ» սեզմենտը ներառում է ներմուծված տեքստիլ սպրանքները և այն սպրանքները, որոնք Ընկերությունը ձեռք է բերում կառուցման աշխատանքների կատարման նպատակով: «Աշխատանքներ և ծառայություններ» սեզմենտը ներառում է կառուցման պայմանագրերը և բեռնաթափման, պահեստավորման և վերաբեռնման ծառայությունների մատուցումը:

Այս գործառնական սեզմենտները վերահսկվում և ռազմավարական որոշումները ընդունվում են՝ հիմնվելով ճշգրտված սեզմենտային գործառնությունների արդյունքների վրա:

Հոդված	Շինարարական արտադրանք	Ապրանքներ	Աշխատանքներ և ծառայություններ	Ընդամենը
2013թ.				
<i>Հասույթ</i>				
Արտաքին հաճախորդներից	2,368,723	1,521,167	483,380	4,373,270
Այլ սեզմենտներից	27,936	-	-	27,936
<i>Սեզմենտի հասույթ</i>	<u>2,396,659</u>	<u>1,521,167</u>	<u>483,380</u>	<u>4,401,206</u>
Հումքի և նյութերի ինքնարժեք	(1,206,716)	(882,754)	(59,238)	(2,148,708)
Աշխատակիցների հատուցումների գծով ծախսեր	(187,692)	(194,585)	(240,143)	(622,420)
Ոչ ֆինանսական ակտիվների մաշվածություն և ամորտիզացիա	(124,360)	(63,191)	(12,415)	(199,966)
Այլ ծախսեր	(296,702)	(260,473)	(69,103)	(626,278)
Սեզմենտի գործառնական շահույթ	<u>581,189</u>	<u>120,164</u>	<u>102,481</u>	<u>803,834</u>
Սեզմենտի ակտիվներ	<u>9,021,549</u>	<u>1,134,621</u>	<u>969,604</u>	<u>11,125,774</u>
Սեզմենտի պարտավորություններ	<u>602,563</u>	<u>156,438</u>	<u>11,095</u>	<u>770,096</u>
Հոդված				
2012թ.				
<i>Հասույթ</i>				
Արտաքին հաճախորդներից	2,818,408	1,077,614	283,116	4,179,138
Այլ սեզմենտներից	63,693	-	-	63,693
<i>Սեզմենտի հասույթ</i>	<u>2,882,101</u>	<u>1,077,614</u>	<u>283,116</u>	<u>4,242,831</u>
Հումքի և նյութերի ինքնարժեք	(1,674,541)	(592,492)	(32,839)	(2,299,872)
Աշխատակիցների հատուցումների գծով ծախսեր	(198,851)	(103,254)	(84,862)	(386,967)
Ոչ ֆինանսական ակտիվների մաշվածություն և ամորտիզացիա	(101,006)	(52,978)	(706)	(154,690)
Այլ ծախսեր	(342,679)	(254,872)	(73,201)	(670,752)
Սեզմենտի գործառնական շահույթ	<u>565,024</u>	<u>74,018</u>	<u>91,508</u>	<u>730,550</u>
Սեզմենտի ակտիվներ	<u>4,958,659</u>	<u>1,505,624</u>	<u>962,148</u>	<u>7,426,431</u>
Սեզմենտի պարտավորություններ	<u>685,461</u>	<u>205,247</u>	<u>25,124</u>	<u>915,832</u>

Ընկերության գործառնական սեզմենտների գումարները համադրվում են ֆինանսական հաշվետվությունների հետ հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ

	<u>2013թ.</u>	<u>2012թ.</u>
Սեզմենտի հասույթ		
Շինարարական արտադրանք	2,396,659	2,882,101
Ապրանքներ	1,521,167	1,077,614
Աշխատանքներ և ծառայություններ	<u>483,380</u>	<u>283,116</u>
	<u><u>4,401,206</u></u>	<u><u>4,242,831</u></u>
Սեզմենտի շահույթ/(վնաս)		
Շինարարական արտադրանք	581,189	565,024
Ապրանքներ	120,164	74,018
Աշխատանքներ և ծառայություններ	<u>102,481</u>	<u>91,508</u>
	<u><u>803,834</u></u>	<u><u>730,550</u></u>
Սեզմենտի ակտիվներ		
Շինարարական արտադրանք	9,021,549	4,958,659
Ապրանքներ	1,134,621	1,505,624
Աշխատանքներ և ծառայություններ	<u>969,604</u>	<u>962,148</u>
	<u><u>11,125,774</u></u>	<u><u>7,426,431</u></u>
Սեզմենտի պարտավորություններ		
Շինարարական արտադրանք	602,563	685,461
Ապրանքներ	156,438	205,247
Աշխատանքներ և ծառայություններ	<u>11,095</u>	<u>25,124</u>
	<u><u>770,096</u></u>	<u><u>915,832</u></u>

5 Հիմնական միջոցներ

Հազար դրամ	Հող, շենքեր և շինություններ, կառուցվածքներ	Մեքենաներ, սարքավորումներ, տրանսպորտային միջոցներ, փոխանցող հարմարանքներ	Արտադրական, տնտեսական գույք	Անավարտ շինարարություն և այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>					
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	6,449,023	2,438,853	154,604	738,625	9,781,105
Օտարում	-	(47,010)	-	-	(47,010)
Ավելացում	1,587	412,221	76,135	1,702,051	2,191,994
Վերադասակարգում	-	9,019	-	-	9,019
Ներքին շարժ	853,714	288,925	(6,128)	(1,136,511)	-
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>7,304,324</u>	<u>3,102,008</u>	<u>224,611</u>	<u>1,304,165</u>	<u>11,935,108</u>
Օտարում	-	(24,003)	-	-	(24,003)
Ավելացում	849,478	263,239	23,175	79,482	1,215,374
Վերադասակարգում	-	-	-	-	-
Ներքին շարժ	699,537	43,425	(35,260)	(707,702)	-
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>8,853,339</u>	<u>3,384,669</u>	<u>212,526</u>	<u>675,945</u>	<u>13,126,479</u>
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>					
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	188,486	287,020	35,766	-	511,272
Տարվա ծախս	59,175	110,527	8,713	77,199	255,614
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>247,661</u>	<u>397,547</u>	<u>44,479</u>	<u>77,199</u>	<u>766,886</u>
Տարվա ծախս	152,258	152,201	14,941	9,871	329,271
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>399,919</u>	<u>549,748</u>	<u>59,420</u>	<u>87,070</u>	<u>1,096,157</u>
<i>Հաշվեկշռային Արժեք</i>					
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>7,056,663</u>	<u>2,704,461</u>	<u>180,132</u>	<u>1,226,966</u>	<u>11,168,222</u>
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>8,453,420</u>	<u>2,834,921</u>	<u>153,106</u>	<u>588,875</u>	<u>12,030,322</u>

Բանկային վարկերն ապահովելու նպատակով՝ Ընկերությունը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավադրել է 7,297,924 հազար դրամ (2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 6,897,925 հազ. դրամ) հաշվեկշռային արժեք ունեցող հիմնական միջոցներ:

6 Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրումներ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Տարեսկզբի մնացորդ	1,355,181	13
Ներդրում	-	1,355,168
Բաժնեմասնակցության օտարում	-	-
Տարեվերջի մնացորդ	1,355,181	1,355,181

Ընկերությունը ներդրում էր կատարել «Շեն Ջորջիա» ՍՊԸ վրացական ընկերության կանոնադրական կապիտալում՝ 43 ԱՄՆ դոլար գումարով (կանոնադրական կապիտալի 35%-ը : «Շեն Ջորջիա» ՍՊԸ-ն ավելացրել է իր կանոնադրական կապիտալը ինչի հետևանքով Ընկերության ներդրումը ավելացել է հասնելով 3,357,900 ԱՄՆ դոլարի:

7 Տրված փոխառություններ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Տարեսկզբի մնացորդ	107,351	1,319,252
Տրամադրում	161,985	147,281
Փոխարժեքային տարբերությունից եկամուտ	607	134,262
Վերադասակարգում ներդրման	-	(1,355,168)
Մարում	(8,537)	(138,276)
Տարեվերջի մնացորդ	261,406	107,351

8 Գուդվիլ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Փոխանցված հատուցման իրական արժեք	1,600,000	1,600,000
Որոշելի ակտիվների և ստանձնած պարտավորությունների գուտ գումար	(1,185,330)	(1,185,330)
	414,670	414,670

9 Պաշարներ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հումք և նյութեր	574,326	545,367
Պատրաստի արտադրանք	220,795	62,789
Ապրանքներ	1,249,891	1,200,168
Այլ նյութեր	-	58,250
	2,045,012	1,866,574

Բանկային վարկերն ապահովելու նպատակով՝ Ընկերությունը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավադրել է 1,651,738 հազար դրամ (2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 673,000 հազ. դրամ) պաշարներ:

10 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	565,756	483,058
Տրված կանխավճարներ	334,952	179,658
Գեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	228,994	157,494
Այլ դեբիտորական պարտքեր	8,624	6,260
	<u>1,138,326</u>	<u>826,470</u>

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում:

Առևտրային դեբիտորական պարտքի հավաքագրելիությունը որոշելիս հաշվի է առնվում դեբիտորի պարտքի մարման ժամանակացույցի ցանկացած փոփոխություն՝ սկսած պարտքի առաջացման պահից մինչև հաշվետու ամսաթիվը: Հավաքագրելիության ռիսկի կենտրոնացումը հաճախորդների համար սահմանվում է՝ հիմք ընդունելով դրանց մեծությունը և կապակցված լինելու փաստը:

Տրված կանխավճարները Ընկերությունը հիմնականում կատարել է հումքի ձեռքբերման նպատակով:

Գեկավարությունը հավատացած է, որ պետական բյուջեից դեբիտորական պարտքերն ամբողջովին ենթակա են վերականգնման:

11 Դրամական միջոցներ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դրամարկդ	27,065	73,940
Մնացորդներ բանկերում	14,532	33,841
	<u>41,597</u>	<u>107,781</u>

12 Սեփական կապիտալ

12.1 Կանոնադրական կապիտալ

Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ բան նշված չէ	Հասարակ բաժնետոմսեր	Հասարակ բաժնետոմսեր
	2013թ.	2012թ.
Թողարկված և ամբողջովին վճարված բաժնետոմսեր		
Հասարակ բաժնետոմսերի քանակը՝ յուրաքանչյուրը 10 հազար դրամ	335,000	229,833

Ընկերությունն ունի հասարակ բաժնետոմսերի մեկ դաս, որը չունի իրավունք հաստատուն եկամտի նկատմամբ:

2013թ-ին, 2012թ. դեկտեմբերի 25-ին խորհրդի նիստի արձանագրության համաձայն, ավելացել է կանոնադրական կապիտալը լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբախման միջոցով: Ընկերության լրացուցիչ բաժնետոմսերը կազմում են 105,167 սովորական անվանական բաժնետոմս, որոնց

յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 10,000 ՀՀ դրամ, 2013թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրանցված է եղել Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայում:

12.2 Ընդհանուր պահուստ

Ընկերության կուտակված շահույթից հատկացումներ չեն կատարվում ընդհանուր պահուստ՝ Ընկերության կանոնադրության համաձայն:

12.3 Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներկայացնում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքի և վաճառքի փաստացի գնի տարբերությունը: Էմիսիոն եկամուտնից 225,167 հազ. դրամը առաջացել է 2005թ.-ին Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկի կողմից Ընկերության բաժնետոմսերի ձեռք բերման արդյունքում, իսկ 208,666 հազ. դրամը միացման ձևով վերակազմակերպման արդյունքում:

12.4 Շահաբաժիններ

Ընկերությունը 2013թ. և 2012թ. շահաբաժին չի հայտարարել:

13 Վարկեր և Փոխառություններ

Հազար դրամ

	Ոչ ընթացիկ		Ընթացիկ	
	2013թ.	2012թ.	2013թ.	2012թ.
Վարկեր	3,684,660	4,577,596	2,119,682	995,639
Փոխառություններ	-	-	1,026	587,155
Պարտատոմսեր	1,624,820	-	-	1,517,157
	5,309,480	4,577,596	2,120,708	3,099,951

Բանկային վարկերն ապահովելու նպատակով՝ Ընկերությունը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավադրել է 10,516,368 հազար դրամի գնահատված արժեքով շենքեր, հողամասեր, հոսքագծեր, մեքենաներ և սարքավորումներ, շրջանառու միջոցներ: Գրավադրված միջոցների մի մասը պատկանում է Ընկերությանը, մյուս մասը կապակցված կողմերին:

Ընկերությունը ստացել վարկեր հիմնականում «Ամերիաբանկ» ՓԲԸ-ից, միջինը 10% տոկոսադրույքով, առավելագույն մարման ժամկետը 2016թ. դեկտեմբեր:

Ընկերությունը ստացել է վարկեր նաև «ՎՏԲ-Հայաստան Բանկ» ՓԲԸ-ի, 10.5% տոկոսադրույքով, մարման ժամկետը 2018թ. հուլիս:

Ընկերությունը 2013թ. նոյեմբերի 11-ին թողարկել է 5 տարի շրջանառության ժամկետ ունեցող, տարեկան 11% եկամտաբերությամբ 40,000 (քառասուն հազար) հատ, ոչ փաստաթղթային, անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմսեր 100 (հարյուր) ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով, ընդհանուր 4,000,000 ԱՄՆ դոլար: 2013թ. նոյեմբերի 20-ից 25-ը ամբողջությամբ տեղաբաշխվել է 26 ֆիզիկական և 6 իրավաբանական անձանց:

25.11.2013թ.-ին Ընկերությունը մարել է 2010թ. նոյեմբերին թողարկած 1,500,000 հազ. դրամի պարտատոմսերի մայր գումարներն ու տոկոսները:

14 Հետաձգված հարկեր

Հետաձգված հարկերի շարժը հետևյալն է՝

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Տարեսկզբի մնացորդ	(876,221)	(1,091,616)
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված փոխհատուցում (տես ծանոթագրություն 24)	103,467	215,395
Տարեվերջի մնացորդ	(772,754)	(876,221)

2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2013թ. հունվարի 1	Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված	2013թ. դեկտեմբերի 31
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>			
Արձակուրդի պահուստ	13,886	(183)	13,703
	13,886	(183)	13,703
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>			
Հիմնական միջոցներ	(890,107)	103,650	(786,457)
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-
	(890,107)	103,650	(786,457)
Զուտ արդյունք հետաձգված հարկային ակտիվներ	(876,221)	103,467	772,754

2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2012թ. հունվարի 1	Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված	2012թ. դեկտեմբերի 31
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>			
Արձակուրդի պահուստ	11,252	2,634	13,886
	11,252	2,634	13,886
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>			
Հիմնական միջոցներ	(1,102,300)	212,193	(890,107)
Ոչ նյութական ակտիվներ	(568)	568	-
	(1,102,868)	212,761	(890,107)
Զուտ արդյունք հետաձգված հարկային ակտիվներ	(1,091,616)	215,395	(876,221)

15 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով	880,271	552,113
Ստացված կանխավճարներ	595,636	596,439
Կրեդիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	208,989	130,375
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատավարձի գծով	38,288	41,531
Չօգտագործված արձակուրդի գծով պահուստ	68,517	69,427
Այլ կրեդիտորներ	52	-
	<u>1,791,753</u>	<u>1,389,885</u>

Առևտրային կրեդիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում: Ընկերությունն ունի ֆինանսական ռիսկի կառավարման քաղաքականություն, որն ապահովում է բոլոր պարտավորությունների ժամանակին կատարում:

16 Հասույթ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Արտադրանքի վաճառքից հասույթ	2,396,659	2,882,101
Ապրանքների վաճառքից հասույթ	1,521,167	1,077,614
Շինարարական աշխատանքների կատարումից հասույթ	133,082	195,181
Ծառայությունների մատուցումից հասույթ	350,298	87,935
	<u>4,401,206</u>	<u>4,242,831</u>

17 Վաճառքի ինքնարժեք

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Նյութաձախ	1,416,384	1,674,541
Աշխատավարձ և սոց. վճարներ	145,555	198,851
Սաշվածություն	62,293	101,006
Իրացված ապրանքի ինքնարժեք	882,754	592,492
Մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք	168,820	91,354
	<u>2,675,806</u>	<u>2,658,244</u>

18 Այլ եկամուտներ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Պաշարների իրացումից	38,576	15,371
Անհուսալի դեբիտորական պարտքի հակադարձում	-	2,604
Նյութական վնասի փոխհատուցում	7,692	1,528
Հիմնական միջոցների օտարումից շահույթ	-	32,954
Այլ եկամուտներ	21,923	1,838
	<u>68,191</u>	<u>54,295</u>

19 Իրացման ծախսեր

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատավարձ և սոց. վճարներ	197,179	235,937
ՀՄ նորոգում և սպասարկում	14,368	98,193
ՀՄ Մաշվածություն	34,091	23,269
Վառելիքի ծախսեր	95,168	111,728
Գործուղման ծախսեր	26,112	8,607
Մարկետինգի և գովազդի ծախսեր	103,358	75,967
Վարձակալության ծախսեր	144,347	89,764
Այլ ծախսեր	46,198	10,526
	<u>660,821</u>	<u>653,991</u>

20 Վարչական ծախսեր

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատավարձ և սոց. վճարներ	48,559	64,456
ՀՄ նորոգում և սպասարկում	34,688	14,818
ՀՄ Մաշվածություն	17,005	15,216
Գործուղման ծախսեր	10,696	7,314
Հաղորդակցման և գրասենյակային ծախսեր	24,602	20,552
Առդիտորական և խորհրդատվական ծախսեր	61,100	21,014
Բանկային ծառայության ծախսեր	12,996	38,501
Չփոխհատուցվող հարկերից ծախսեր	9,744	12,726
Այլ ծախսեր	15,983	8,497
	<u>235,373</u>	<u>203,094</u>

21 Այլ ծախսեր

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Պաշարների իրացումից	35,392	16,358
Անհուսալի դեբիտորական պարտքի դուրսգրում	23,930	11,062
Ծախսեր տույժերից, տուգանքներից	8,011	11,527
Արժեքների փչացումից, պակասորդից	-	5,541
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս	24,003	-
Անհատույց տրված ակտիվներ	2,227	389
Այլ ծախսեր	-	6,370
	<u>93,563</u>	<u>51,247</u>

22 Ֆինանսական ծախսեր

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Վարկերի և պարտատոմսերի տոկոս	474,452	427,346
Զուտ ֆինանսական ծախսեր	<u>474,452</u>	<u>427,346</u>

23 Այլ ֆինանսական հոդվածներ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը		
Դրամական միջոցներ	753	534
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	12	1,241
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	(9,760)	(58,240)
Ստացված փոխառություններ և վարկեր	(66,030)	(113,105)
	<u>(75,025)</u>	<u>(169,570)</u>

24 Շահութահարկի գծով փոխհատուցում

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ընթացիկ հարկ	(59,039)	(54,360)
Հետաձգված հարկ	103,467	215,395
	<u>44,428</u>	<u>161,035</u>

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը (համաձայն ՖՀՄՍ)	254,357		133,634	
Շահութահարկ՝ 20% (2012թ.՝ 20 տոկոս)	50,871	20.00	26,727	20.00
Չնվազեցվող ծախսի ազդեցությունը	(95,299)	(37.47)	(187,762)	(140.50)
Շահութահարկի գծով ծախս	<u>(44,428)</u>	<u>(17.47)</u>	<u>(161,035)</u>	<u>(120 .50)</u>

25 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի և այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ՝ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք համարվում են ընդունելի տվյալ հանգամանքներում:

25.1 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ

Ընկերությունն իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները, որպես կանոն, հազվադեպ են համապատասխանում իրական արդյունքներին: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները, որոնց գծով առկա է ռիսկ, որ հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետները

Ղեկավարությունը կատարել է հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետների գնահատում: Ղեկավարության համոզմամբ գնահատված հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետները էականորեն չեն տարբերվում այդ ակտիվների տնտեսական կյանքից: Եթե հիմնական միջոցների փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետները տարբերվեն գնահատումներից, ապա ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են էականորեն տարբերվել:

Հետաձգված հարկի գնահատում

Ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 14-ում, ճանաչվել է 772,754 հազար դրամի հետաձգված հարկեր: Հետաձգված հարկային ակտիվը ձևակերպվում է չօգտագործված արձակուրդի պահուստով: Հետաձգված հարկային պարտավորությունը ձևակերպվում է հիմնական միջոցների մաշվածության հարկային և ֆինանսական հաշվարկի տարբերությունից: Ընկերության ղեկավարությունը հավատացած է, որ Ընկերությունը ապագայում կունենա բավարար հարկվող շահույթ, որպեսզի փոխհատուցի հետաձգված հարկային ակտիվները: Եթե Ընկերությունը ապագայում չկարողանա ստանալ հարկվող շահույթ, ապա հետաձգված հարկային ակտիվները չեն փոխհատուցվի:

26 Ֆինանսական գործիքներ

26.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի և ֆինանսական պարտավորության յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.7-ում:

26.2 Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաները

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված մնացորդները վերաբերում են ակտիվների և պարտավորությունների հետևյալ կատեգորիաներին.

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր		
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	565,756	483,058
Փոխառություններ	261,406	-
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	41,597	107,781
	<u>868,759</u>	<u>590,839</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ամորտիզացիոն արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններ		
Վարկեր և փոխառություններ	7,430,188	7,677,547
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	987,128	663,071
	<u>8,417,316</u>	<u>8,340,618</u>

27 Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Ընկերությունը իր բնականոն գործունեության ընթացքում ենթարկվում է շուկայական (որը ներառում է արտարժույթային), պարտքային և իրացվելիության ռիսկերի:

27.1 Ֆինանսական ռիսկի գործոններ*ա) Շուկայական ռիսկ*

Ընկերության գործունեությունն ուղղակիորեն ենթարկվում է արտարժույթային, տոկոսադրույքային ռիսկերի փոփոխությունների ազդեցությանը և կապիտալի գնային ռիսկին (տես՝ ք) ստորև):

բ) Արտարժույթային ռիսկ

Ընկերությունը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Արտարժույթային ռիսկը Ընկերության ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների վրա ունի հետևյալ ազդեցությունը՝

Հոդված

2013թ.	Հայկական դրամ	Եվրո	ԱՄՆ դոլար	Այլ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	504,497	-	61,259	-
Փոխառություններ	153,518	107,888	-	-
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	41,184	80	288	45
	<u>699,199</u>	<u>107,968</u>	<u>61,547</u>	<u>45</u>
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Վարկեր և փոխառություններ	1,683,308	930,305	4,816,575	
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	341,896	244,960	400,272	
	<u>2,025,204</u>	<u>1,175,265</u>	<u>5,216,847</u>	
Զուտ արդյունք	<u>(1,326,005)</u>	<u>(1,067,297)</u>	<u>(5,155,300)</u>	<u>45</u>

Հոդված

2012թ.	Հայկական դրամ	Եվրո	ԱՄՆ դոլար	Այլ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	418,632	-	64,426	-
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	102,770	4,565	395	51
	<u>521,402</u>	<u>4,565</u>	<u>64,821</u>	<u>51</u>
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Վարկեր և փոխառություններ	2,098,590	1,050,229	4,528,728	-
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	321,502	134,973	206,596	-
	<u>2,420,092</u>	<u>1,185,202</u>	<u>4,735,324</u>	<u>-</u>
Զուտ արդյունք	<u>(1,898,690)</u>	<u>(1,180,637)</u>	<u>(4,670,503)</u>	<u>51</u>

Ընկերությունը հիմնականում ենթարկվում է Եվրոի և ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի ազդեցությանը: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության զգայունությունը՝ Եվրոի և ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ դրամի 10% (2012թ.՝ 10%) նվազմանը: 10%-ը (2012թ.՝ 10%) ղեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների մնացորդները և ժամանակաշրջանի վերջում ճշգրտում դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 10%-ով (2012թ.՝ 10%): Զգայունության վերլուծությունը ներառում է կապակցված և ոչ կապակցված կողմերից փոխառությունները: Բացասական ցուցանիշը նվազում է վկայում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում և սեփական կապիտալում, երբ արտարժույթն արժեքովում է դրամի նկատմամբ:

	Եվրոյի ազդեցություն		ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն	
	2013թ.	2012թ.	2013թ.	2012թ.
Ծախս	(106,730)	(118,064)	(515,530)	(467,050)
	<u>(106,730)</u>	<u>(118,064)</u>	<u>(515,530)</u>	<u>(467,050)</u>

գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով Ընկերությունը ֆինանսական կորուստներ կարող է կրել:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նշանակալի պարտքային ռիսկի կենտրոնացում առկա չէ: Առավելագույն պարտքային ռիսկը ներկայացված է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքով:

դ) Իրացվելիության ռիսկ

Ընկերությունը վարում է իրացվելիության կառավարման քաղաքականություն՝ պահելով բավարար դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, ինչպես նաև բարձր իրացվելիություն ունեցող ակտիվներ՝ ժամանակին գործառնական պարտավորությունները մարելու նպատակով:

27.2 Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ընկերությունն իր կապիտալը կառավարում է այնպես, որպեսզի ապահովի իր անընդհատ գործելու հնարավորությունը առավելագույնին հասցնելով բաժնետերերի եկամուտները՝ փոխառու և կապիտալ միջոցների օպտիմալ համապատասխանություն ապահովելու միջոցով:

Ընկերության կապիտալը կազմված է սեփական կապիտալից, որը ներառում է թողարկված կապիտալը, կուտակված շահույթը, ինչպես նաև փոխառու միջոցները, որոնք ներառում են փոխառությունները՝ բացահայտված ծանոթագրություն 12-ում:

Ընկերության ղեկավարությունը պարբերաբար վերանայում է կապիտալի կառուցվածքը, որպեսզի ապահովի փոխառու միջոցների և սեփական կապիտալի մնացորդների առավելագույն օպտիմալ համապատասխանություն, որը վերլուծվում է՝ հաշվարկելով ֆինանսական լծակը (զուտ պարտավորությունը բաժանած ընդհանուր կապիտալի վրա), հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընդհանուր փոխառություններ	7,430,188	7,677,547
Հանած՝ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(41,597)	(107,781)
Զուտ պարտավորություն	7,388,591	7,569,766
Ընդհանուր սեփական կապիտալ	7,291,761	5,941,306
Ընդհանուր կապիտալ	14,680,352	13,511,072
Ֆինանսական լծակ	50.33	56.03

27.3 Իրական արժեք

Ղեկավարության համոզմամբ՝ ֆինանսական հաշվետվություններում ամորտիզացված արժեքով ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները գրեթե հավասար են դրանց իրական արժեքին:

28 Պարտավորվածություններ

28.1 Կապիտալ ներդրումների գծով պարտավորվածություններ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը կապակցված կողմերի հետ կապիտալ ծախսումների գծով պարտավորվածություններ չունի:

29 Պայմանականություններ

29.1 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները շարունակական բնույթ են կրում: Որպես զարգացող շուկա՝ Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարքներին:

Ընկերության վրա այս գործոնների հնարավոր հետևանքները կարող են ներառել վարկատուների հանդեպ անվճարունակությունը, խաթարված հեղինակությունը, ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի, ինչպես նաև ֆինանսական միջոցների ձեռքբերման հետ կապված ռիսկերի ընդլայնումը և այլն: Բոլոր այս խնդիրները կարող են հանգեցնել Ընկերության իրացվելիության անկման և, հետևաբար, առաջացնել անընդհատության խնդիրներ:

29.2 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում դեռ չեն կիրառվում: Ընկերությունը՝ իր ակտիվների, գործունեության ընդհատման կամ երրորդ կողմերի պարտավորությունների հանդեպ, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին Ընկերության գույքի կամ գործառնությունների պատահարներից հասցված վնասի մասնակի ապահովագրություն չունի:

29.3 Հարկեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են առաջադրել տուգանքներ և տույժեր:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ՝ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել:

30 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

30.1 Վերահսկողություն

Ընկերության կապակցված կողմերն են՝

- Շեն Ջորջիա ՍՊԸ - Ընկերության ացոցիացված կազմակերպություն – 35% բաժնեմասը պատկանում է Ընկերությանը ,
- Սամվել Բեգլարյան - Ընկերության խոշոր բաժնետեր,
- Քոնսթրաքշն ԷյԷն Ընդ Սերվիս ՍՊԸ - Վերահսկվում է Սամվել Բեգլարյանի ընտանիքի մտերիմ անդամի կողմից:

Շեն Ջորջիա ՍՊԸ

2013թ-ին Ընկերությունը Շեն Ջորջիա ՍՊԸ-ին վաճառել է 27,937 հազար դրամի ապրանքներ : 31.12.2013թ. դրությամբ Շեն Ջորջիա ՍՊԸ-ի պարտքը կազմում է 61,223 հազար ՀՀ դրամ:
2013թ-ին Ընկերությունը Շեն Ջորջիա ՍՊԸ-ից ձեռք է բերել 59,101 հազար դրամի ապրանքներ, որի գծով 31.12.2013թ. դրությամբ Ընկերությունը պարտք է մնացել 20,655 հազար դրամ:

Սամվել Բեգլարյան

31.12.2012թ. դրությամբ Ընկերությունը պարտք է մնացել 587,155 հազար դրամ: 2013թ-ին Ընկերությունը Սամվել Բեգլարյանից ստացել է 688,770 հազար դրամի փոխառություն, որից մարել է 1,275,925 հազար դրամը:
Սամվել Բեգլարյանին տրամադրված փոխառությունը կազմում է 153,468 հազար ՀՀ դրամ :

Քոնսթրաքշն ԷյԷն Ընդ Սերվիս ՍՊԸ

2013թ-ին Ընկերությունը Քոնսթրաքշն ԷյԷն Ընդ Սերվիս ՍՊԸ-ին վաճառել է 556,379 հազար դրամի ապրանքներ, որն ամբողջությամբ վճարվել է: 31.12.2013թ. դրությամբ Ընկերության ստացված կանխավճարը Քոնսթրաքշն ԷյԷն Ընդ Սերվիս ՍՊԸ-ից կազմում է 539,986 հազար դրամ:

30.2 Գործարքներ ղեկավարության հետ

Հիմնական ղեկավար անձնակազմը ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացել է հետևյալ վարձատրությունը՝

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատավարձ՝ ներառյալ սոցիալական ապահովագրության վճարներ	10,620	29,570

